

**Posudek rigorózní práce Zdeňka Kusého: Pravěké osídlení severní části západních Čech, 95 stran textu (včetně 29 Obr., 45 Tab. a 52 grafů), 6 stran literatury a pramenů, a 14 stran popisu databáze komponent). Praha 2007, Univerzita Karlova**

Tématem rigorózní práce Zdeňka Kusého je charakteristika pravěkého a raně středověkého osídlení severní části západních Čech za použití vhodných informačních systémů a odpovídajícího software. Prakticky jde o diplomovou práci, odevzdanou na FHS Západočeské univerzity v Plzni a oficiálně uznanou na UK FF v Praze za práci rigorózní.

Autor se pokusil využít všech dostupných dat o archeologických komponentách zvolené oblasti, která z hlediska dosavadního archeologického bádání vykazuje proměnlivou intenzitu osídlení. Rigorózní práce chce poukázat na skutečnost, že s využitím a aplikací současných metod lze získat soubor dalších kvalitních informací o vztahu osídlení k přírodnímu prostředí.

V úvodu práce autor poměrně podrobně seznamuje s charakteristikami vymezeného území (geologická a geomorfologická struktura a síť vod). Dále uvádí přehled průběhu pravěkého a raně středověkého osídlení horního Poohří a Pomží s uvedením jednotlivých lokalit a nálezů, jejich přesnější datace (pokud je k dispozici) a příslušné citace v archeologické odborné literatuře, popřípadě místo uložení nálezů.

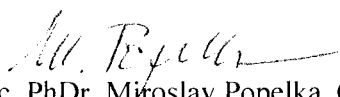
Druhá tematická část práce je věnována zpracování dat. Zde v úvodu autor stručně popisuje zdroje dat, použitý software a způsob zpracování dat. Následují geografické analýzy, využívající základní neměnné charakteristiky (nadmořskou výšku, orientaci svahu a jeho sklon a vzdálenost komponenty od vodního toku). S použitím příslušného software pak získal řadu obrázků, tabulek a grafů, seřazených chronologicky od období paleolitu do období raného středověku. Již bez podrobnějšího studia textu práce představují tabulky a grafy zdroj cenných dat ke sledovaným parametrům lokalizace jednotlivých komponent.

Při posuzování formální stránky práce lze udělit drobnější výtky. V textu je několik zbytečných překlepů, chybějících písmen a zvláště některé nedostatky v interpunkci (nadbytečná i chybějící), což by vyřešila poněkud pečlivější korektura po ukončení práce s textem (výběrem např. strany 2, 8, 13, 17, 23 a další). Poněkud závažnějším formálním nedostatkem se jeví nejednotná forma citací, vyskytující se jednak ve formě – jméno autora a čárkou oddělený rok vydání citované práce, a jednak – jméno autora a rok vydání práce bez oddělení čárkou. Kvalita a možnosti využití tabulek a grafů již byly výše zmíněny. zmíněna,

V závěru k práci pak Z. Kusý uvádí přehled nejmarkantnějších poznatků, vyplývajících z výše uvedené analýzy. Autor komentuje zjištěné výsledky analýzy a poznamenává, že metoda, použitá v předložené práci umožní v budoucnu korigovat dosavadní představu o

řidkosti výskytu artefaktů v oblasti zejména horního Poohří. Text závěru práce je doplněn o řadu tabulek a grafů, které shrnují zjištěné výsledky. Autor se zatím nezabýval srovnáním vlastních zjištění s hodnotami shodných parametrů (nadmořská výška, svažítost terénu, vzdálenost od vodního toku) na dalších, podobně zpracovaných geograficky uzavřených prostorech. Přesto je vypovídací hodnota jeho závěrů z hlediska archeologického studia zvolené oblasti inspirativní a představuje v bádání určitý kvantitativní i kvalitativní posun. Komentovat můžeme snad jen názor autora na str. 94, že z analýzy vyplývají (vedle možností a limit studia sledovaných přírodních proměnných) také určité mezní hodnoty. Zde je třeba přistupovat k problému více objektivně – např. dlouho proponovaná limitní nadmořská výška pro osídlení v mladší době kamenné byla a v některých oblastech stále je dána stavem bádání. Přítomnost člověka v dané oblasti neurčuje pouze výskyt komponent jako např. sídliště a pohřebiště. Dostatečně to dokládá objev těžebního areálu v Jistebsku v Pojizeří, kde je původně vyslovená limitní hranice nadmořské výšky překročena víc než jedenkrát. Stejně tak nutno uvažovat o možnosti, že pokud nejsou v současném terénu zachyceny zdroje vody, nemusí se toto krýt se situací ve starších obdobích (změna původních tras toku, zánik pramenů apod.).

Přes některé uvedené výhrady zůstává ovšem obsahová i formální stránka předložené rigorózní práce vcelku vyhovující požadavkům. Autor vynaložil značné úsilí na shromáždění potřebných dostupných dat a prokázal dobrou znalost použití metod a software, odpovídajících současným potřebám a trendům oboru archeologie. Výsledkem je příspěvek, který upřesňuje a rozšiřuje poznání osídlení severní části západních Čech. Vzhledem k těmto skutečnostem doporučuji rigorózní práci Zdeňka Kusého k dalšímu řízení.



doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Praha, 10.12. 2007

**Univerzita Karlova v Praze**  
**Filozofická fakulta** (2)  
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou  
110 00 Praha 1, Celestná 20